

УДК 378.091.212-057.86

DOI: <https://doi.org/10.33216/2220-6310-2020-97-4-160-171>

ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ ТЬЮТОРСЬКОГО СУПРОВОДУ В АСПЕКТІ ГУМАННОЇ ПЕДАГОГІКИ

К. П. Осадча

ORCID 0000-0003-0653-6423

У статті проаналізовано освітні технології та зроблено узагальнення щодо їх застосування у професійній підготовці майбутніх педагогів до реалізації тьюторського супроводу в закладах професійної (професійно-технічної) та вищої освіти, а також в неформальній освіті. Зважаючи на те, що гуманізм як прогресивна філософія життя є підґрунтям тьюторської позиції педагогів та, ґрунтуючись на аналізі науково-педагогічних праць, виділено специфічні освітні технології професійної підготовки майбутніх педагогів до реалізації тьюторського супроводу. До них віднесено: тьюторський супровід, картування, проєктування індивідуальної освітньої програми, питально-відповідні та тренінгові технології, технології модерації, візуалізації, рефлексії та взаємодії. Тьюторський супровід спрямований на відстеження динаміки освітніх досягнень і особистісного розвитку студентів у процесі навчання. Картування передбачає спільну роботу з напрямками індивідуального освітнього руху студента, простором його самовизначення і цілей та освітніми ресурсами середовища. Проєктування індивідуальної освітньої програми передбачає зосередження студентів на своїх поточних і майбутніх освітніх чи професійних цілях. Питально-відповідні технології спрямовані на розвиток комунікативних навичок студентів, а тренінгові – соціально-психологічної компетентності. Технології модерації дозволяють розвинути у студентів здатності до управління комунікативними взаємодіями в групі у ході дискусії. Технології візуалізації використовуються для наочного подання інформації та знань за допомогою різноманітних словесних, візуальних і мультимедійних кодів (предмет, слово, абрєвіатура, рисунок, креслення, графіка тощо). Рефлексивні технології дозволяють майбутнім педагогам навчитися передбачати результати своєї професійної діяльності, аналізувати їх, приймати самостійне рішення та знаходити вихід у проблемних ситуаціях. Технології взаємодії, зокрема мережевої, дозволяють студентам набути

навичок організації тьюторського супроводу підопічних за допомогою сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

Ключові слова: гуманна педагогіка, тьюторство, тьюторський супровід, майбутні педагоги, професійна підготовка.

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими і практичними завданнями. У зв'язку з широким розповсюдженням і розвитком інформаційно-комунікаційних технологій та поглибленням проблем інформаційного суспільства ідеї гуманізму в сучасній освіті нині є актуальними. Гуманізм закликає до побудови більш гуманного суспільства за допомогою етики, заснованої на людських і інших природних цінностях, в душі розуму і вільного пошуку, за рахунок використання людських здібностей. Гуманізм не є теїстичним і не приймає надприродне бачення реального світу (What is Humanism, 2017). Як прогресивна філософія життя, що стверджує людську здатність і відповідальність вести етичний спосіб життя з метою самореалізації та в прагненні принести благо людству (Humanism and Its Aspirations, 2003), гуманізм є підґрунтям тьюторської позиції педагогів. Ця позиція педагога є нині затребуваною суспільством у зв'язку із увагою до індивідуальних потреб і особливостей учнівської молоді.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковане вирішення даної проблеми і на які спирається автор. Вітчизняний науковець Г.О. Балл наголошує, що в умовах нечуваного зростання матеріально-технічних можливостей та «невідповідності системи моральнісних засад і організації суспільства технічним можливостям цивілізації», альтернативою саморуйнуванню має стати істотне посилення впливу гуманістичного світогляду на свідомість і поведінку людей (Балл, 2008). Цей вплив може здійснювати тьютор шляхом тьюторського супроводу, що реалізується в освітньому процесі закладів професійної (професійно-технічної) та вищої освіти, а також в неформальній освіті.

Виділення раніше не вирішених частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Для того, щоб педагог був здатним до здійснення тьюторського супроводу, він має отримати відповідну підготовку у закладі вищої освіти – підготовку до тьюторської діяльності. Вона може бути реалізована кількома шляхами: 1) впровадження дисциплін, що присвячені теорії і методиці тьюторської діяльності; 2) додавання тем з тьюторства в зміст існуючих дисциплін першого (бакалаврського) чи другого (магістерського) рівня вищої освіти; 3) застосування методів і засобів навчання чи/та освітніх технологій з метою підготовки майбутніх педагогів до тьюторської діяльності. Отже, доцільно у процесі професійної підготовки майбутніх педагогів

застосовувати специфічні освітні технології, щоб сформувати у здобувачів вищої освіти уявлення про їх застосування у майбутній тьюторській практиці.

Мета статті – дослідження освітніх технологій професійної підготовки майбутніх педагогів до тьюторського супроводу в закладах професійної (професійно-технічної) і вищої освіти та в неформальній освіті.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих результатів. Ґрунтуючись на аналізі науково-педагогічних праць (Гладкая та Тюмасева, 2017), (Ковалева, 2012), (Довбыш, 2017), (Баранова, 2009), (Осадчий, 2010) нами було визначено такі освітні технології професійної підготовки майбутніх педагогів до реалізації тьюторського супроводу в закладах професійної (професійно-технічної) та вищої освіти та в неформальній освіті: тьюторський супровід, картування, проєктування індивідуальної освітньої програми (ІОП), питально-відповідні та тренінгові технології, а також технології модерації, візуалізації, рефлексії та взаємодії. Розглянемо ці технології докладніше.

Тьюторський супровід у процесі професійної підготовки майбутніх педагогів включає систематичне спостереження за їх навчальною діяльністю та відстеження динаміки їх освітніх досягнень і особистісного розвитку в процесі навчання, створення умов для розвитку особистості студентів, успішного навчання та набуття тьюторської компетентності; надання студентам допомоги (консультування, бесіди, навігація, спрямування) та підтримки за потреби чи виникненні проблем у реалізації їх освітнього запиту.

Картування передбачає спільну роботу з картою, що відображає можливі напрями індивідуального освітнього руху підопічного, простір його самовизначення і цілей, освітні ресурси середовища (Ковалева, 2012, с. 110). Можлива робота з різними видами карт: технологічна, особистісно-ресурсна, подієво-ресурсна. Технологічна карта тьюторського супроводу є видом методичної продукції, що забезпечує ефективну й якісну взаємодію тьютора з тьюторантом з реалізації ІОП, та характеризується алгоритмічністю, технологічністю й інтерактивністю. Вона включає в себе п'ять основних етапів діяльності тьютора і тьюторанта: діагностичний, проєктувальний, реалізаційний, рефлексивно-аналітичний і результативний (Гладкая та Тюмасева, 2017, с. 17–20).

Особистісно-ресурсна карта запропонована Т. М. Ковальновою (Ковалева, 2012). Робота з цією картою – це робота з уявленням про освітній простір, який нас (тьюторанта і тьютора) оточує, про ресурси, які там є. Тьютору важливо розуміти, що потрібно для освіти тьюторанту,

адже все, що оточує, може бути ресурсом для цього. Це не тільки місця, події, люди, інформація, культурні напрацювання, твори мистецтва, а й власні можливості підопічного, можливості самоорганізації, планування. У складанні карти повинна бути варіативність, тобто повинен бути широкий вибір з цих ресурсів, та відкритість (доступність) ресурсів. В освітньому процесі викладач має спиратися на можливі ресурси (бажано у досить великій і вичерпній кількості), адже це допомагає студентам працювати з надмірним ресурсним середовищем, як необхідною умовою тьюторства, та вчитися вибудовувати власну ЮП з перспективою формування вміння здійснювати це у майбутній професійній діяльності.

Подієво-ресурсне картування розглядається С. Є. Довбиш як варіант реалізації біографічного методу в освіті. Ця технологія оперує даними про об'єктивні факти біографії і суб'єктивні переживання особистості в різних соціокультурних обставинах і середовищах (Довбиш, 2017, с. 55). У процесі професійної підготовки майбутніх педагогів ця технологія застосовується при складанні чи зміні студентами свого образу з фокусуванням на значущі події, які вже трапилися в житті і стали найбільш пам'ятними, а також на ті, які вони собі запланували, намітили або які просто повинні відбутися без їх волі випадково. При підході до розгляду будь-якої події, яка залишається в пам'яті людини як значуща, можна говорити про зв'язок трьох ресурсних просторів (базуючись на ресурсній схемі загальної тьюторської дії): антропологічного, соціального і культурно-предметного (Ковалева и др., 2012). У поле антропологічного простору потрапляють ресурси, предметом яких людина робить самого себе: фізіологічні аспекти (зміна ваги, зросту, м'язової маси, кольору волосся та ін.), оволодіння різними способами мислення, розуміння, пам'яті й т.д. У поле соціального простору входять ті ресурси, що забезпечують входження людини в подію через соціум. У просторі культурно-предметному знаходяться ресурси, предмет яких є культурним зразком (музеї, література, виставки, кінематограф і т.д.). Студенти, описуючи подію, якийсь простір ресурсів завжди сприймають як головне в пам'яті або значуще.

Проектування ЮП передбачає виконання послідовних етапів, які враховують просторову і тимчасову структуру, умови реалізації діяльності, нормування та рефлексію. Кожен етап включає процедури його реалізації, які в сукупності визначають порядок діяльності тьютора. О. С. Гладка та З. І. Тюмасева виділяють такі етапи: 1) підготовчий етап – аналіз та врахування всіх аспектів, що впливають на успішність супроводу; 2) етап планування – розробка плану реалізації запиту тьюторанта; 3) реалізаційний етап – здійснення виконання ЮП: кожен розділ плану

суб'єкти виконують, представляючи, що, навіщо і в який термін має бути зроблено і які передбачувані результати будуть отримані; 4) рефлексивний етап – аналізом власної свідомості і продуктів діяльності (Гладкая та Тюмасева, 2017).

Суть полягає в тому, щоб студенти зосередилися на своїх поточних і майбутніх освітніх чи професійних цілях у розробці своєї ІОП (особисті плани навчання чи побудови кар'єри), спираючись на свої сильні сторони та переваги. Викладач у свою чергу має підтримувати студентське планування, надаючи акцент на розробці та використанні навичок прийняття рішень, цілепокладання та планування. Мета у роботі над ІОП студентів – спланувати маршрут (план), просуваючись яким студенти можуть використовувати минуле і сьогодення, щоб передбачити і підготуватися до майбутньої професійної діяльності.

Відповідно до вимог, що ставляться до умов реалізації основної освітньої програми у вищій школі ЗВО зобов'язане забезпечити студентам реальну можливість брати участь у формуванні своєї програми навчання, включаючи розробку ІОП, метою якої є створення необхідних умов для успішної освітньої та професійної кар'єри випускника ЗВО. Слід наголосити на тому, що робота по розробці і супроводженню ІОП студентів, є однією з основних у процесі професійної підготовки майбутніх педагогів до реалізації тьюторського супроводу. Адже основним акцентом у тьюторській діяльності виступає робота з реалізації індивідуальної освіти підопічного(их). Тому першим кроком до освоєння цієї дії є розуміння самого себе, своїх запитів та плануванні власно ІОП, а другим – робота із індивідуальним освітнім запитом іншої людини (дитини) (Осадча, 2020).

Специфічними для тьюторської діяльності технологіями також є питально-відповідні технології. Адже уміння задавати питання і відповідати на них є запорукою продуктивної комунікації, за допомогою якої відбувається передача знань, уявлень, думок від однієї людини до іншої. У комунікативній взаємодії питанню завжди належить провідна роль, тому що за допомогою питання задається напрямок течії бесіди, дискусії, суперечки або полеміки (Гладкая та Тюмасева, 2017, с. 51). З правильно побудованих питань і відповідей організовується бесіда, а вона є одним з основних методів тьютора як метод отримання інформації для вироблення стратегії тьюторського супроводу. Застосовуючи у процесі професійної підготовки майбутніх педагогів такі технології частіше й ефективніше, викладач розвиватиме у студентів уміння якісно і цілеспрямовано проводити з тьюторантами бесіди, різноманітні опитування і анкетування, що необхідні для діагностування результатів

тьюторської роботи, пошуку й усунення проблеми, психологічної підтримки тощо.

Тренінгові технології спрямовані на проведення групових занять і проводяться викладачем самостійно або спільно з психологом чи асистентом. Мета тренінгів полягає в розширенні соціально-психологічної чи професійної компетентності студентів, у розвитку комунікативних чи організаційних навичок або підвищенні рівня взаємодії, партнерства і співробітництва між учасниками тренінгу, в формуванні позитивної спрямованості їх особистості, рефлексії тощо. Під час тренінгів, як зазначає Н. П. Баранова (2009), створюються умови для усвідомлення актуальності поставленої проблеми, підвищення мотивації щодо особистої участі в її обговоренні та вирішенні (с. 7). Форми ділової та рольової гри, диспуту, мозкового штурму, інтерактивної бесіди, моделювання ситуацій тощо відкривають необмежені можливості щодо розкриття креативності майбутніх педагогів, їхньої готовності до адекватного реагування на педагогічні ситуації. На наш погляд, у професійній підготовці майбутніх педагогів доцільно використовувати поняття «педагогічний тренінг» (соціально-психологічний), завданням якого є індивідуалізація професійно-педагогічної освіти, що вимагається при зростанні навчального навантаження, коли студенти потребують рефлексивного оцінювання результатів своїх досягнень.

Технологія модерації застосовується тоді, коли потрібно досягти спільної мети в різних видах командної роботи. Модерація – це управління комунікативними взаємодіями в групі у ході дискусії, обговорення та в суперечці. Ця технологія дозволяє утримувати спілкування в певних межах: тематичних і етичних. Технологічно процес модерації організовує учасник групи (модератор), який має більш широкі права з управління груповою взаємодією. Протягом роботи він зберігає нейтральну позицію в оцінках і характеристиках учасників з метою підтримки довірчої атмосфери процесу комунікації. Він створює робочий настрій, заохочуючи і мотивуючи учасників у процесі рішення робочого завдання. Його основні обов'язки полягають в організації комунікативної взаємодії (встановлення контактів, розподілу соціальних ролей, управління процесом у цілому та ін.) (Гладкая та Тюмасева, 2017, с. 64–65).

У процесі професійної підготовки майбутніх педагогів доцільно використовувати технології візуалізації, через те, що «процес використання різних форм подання інформації за допомогою різноманітних словесних, візуальних, мультимедійних кодів, таких як предмет, слово, аббревіатура, рисунок, креслення, графіка, граф-схеми, піктограми, символ, число, модель, дослід сприяє активізації навчальної

діяльності, її підтримці, інтенсифікації процесу осмислення й переробки інформації» (Бабич, 2013, с. 169). Найчастіше використовують візуалізацію інформації та візуалізацію знань. Візуалізація інформації передбачає перетворення і представлення абстрактних даних у форму, яка покращить їх сприйняття і розуміння людьми. Для цього можна використовувати такі засоби як різні види графіків та діаграм (лінійні, стовпчикові, кругові, площинні, кільцеві, пелюсткові тощо). Візуалізація знань має на меті використання візуального подання знань для покращання їх засвоєння, фокусується на передачі ідеї та створенні нового знання в групах та спрямована на подальшу передачу ідей, досвіду, відносин, цінностей, тенденцій, думок і прогнозів, використовуючи різні додаткові візуалізації (словник у малюнках, візуальний словник). Візуалізація знань допомагає подолати інформаційне перевантаження, створити точні формулювання і зрозуміти, яким способом найкраще рухатися до поставленої мети (Осадчий та Осадча, 2014, с. 129–130).

Одними з важливих є рефлексивні технології, що спрямовані на розвиток у студентів вміння здійснювати рефлексію у майбутній професійній діяльності та покликані допомогти їм знайти своє професійне кредо, навчитися співвідносити особисті і професійні прагнення, прогнозувати й аналізувати результати своєї діяльності, підвищувати рівень власної самоорганізації. Майбутні педагоги мають навчитися на основі знань про технології та способи рефлексії передбачати результати своєї професійної діяльності, аналізувати їх, приймати самостійне рішення та знаходити вихід у проблемних ситуаціях у тьюторській діяльності, а також оцінювати чужий і власний досвід тьюторства і за потреби удосконалювати його, щоб перейти до створення власних моделей і технологій тьюторства. Наприклад, під час педагогічної практики як квазіпрофесійної діяльності майбутнім педагогам варто запропонувати здійснити детальний опис своєї діяльності, в якому вони мають зафіксувати як вони усвідомлюють себе як педагоги, як оцінюють ступінь володіння знаннями з педагогіки і психології та з навчального предмету і методики його викладання, які отримані знання й уміння допомогли під час практики або які не достатньо сформовані для здійснення професійної діяльності тощо. Також викладач має спонукати студентів до спостереження, яке може здійснюватися за діяльністю досвідченого педагога, своєю діяльністю чи діяльністю один одного. Адже у ході спостереження за роботою досвідченого педагога студенти мають можливість проаналізувати використовувані ним методичні прийоми та зробити висновки щодо його професійної позиції, здійснення ним професійно-педагогічної діяльності та її результатів.

З метою оптимізації процесу професійної підготовки майбутніх педагогів важливо впроваджувати технології взаємодії, зокрема мережевої, що проводиться завдяки спільному використанню інформаційних, електронних, навчальних і навчально-методичних ресурсів. Як засоби мережевої взаємодії застосовуються електронна пошта, блог, соціальна мережа, вебінар, чат. Новою формою організації мережевої взаємодії є мережеві спільноти, до яких можуть залучатися студенти у процесі професійної підготовки з метою набуття досвіду в процесі спілкування з досвідченими учителями та експертами для вирішення професійних питань, реалізації себе і підвищення свого професійного рівня. Викладач залучає студентів до професійної мережевої спільноти, організовує їх для участі в дистанційних олімпіадах, конференціях, конкурсах, майстер-класах тощо, спрямовує їх діяльність в мережних проєктах. Активна діяльність у мережевих професійних спільнотах дозволить студентам набути навичок професійної діяльності та підвищення кваліфікації у дистанційній формі, спілкування для набуття і передачі педагогічного досвіду, організації підтримки учнів за допомогою сучасних ІКТ, створення ІОС.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Отже, на основі аналізу науково-педагогічних праць та власного досвіду педагогічної діяльності для удосконалення ефективності професійної підготовки майбутніх педагогів до реалізації тьюторського супроводу нами запропоновано і впроваджено у практичну діяльність ЗВО такі освітні технології – тьюторський супровід, картування, проєктування ІОП, питально-відповідні та тренінгові технології, технології модерації, візуалізації, рефлексії та взаємодії. Вони дозволяють надати уявлення студентам про їх застосування у практичній діяльності та сприяють розвитку умінь здійснювати тьюторський супровід в закладах професійної (професійно-технічної) і вищої освіти та в неформальній освіті. Перспективи подальших досліджень вбачаються у вивченні шляхів використання адаптивних технологій навчання у професійній підготовці майбутніх педагогів.

Література

1. What is Humanism? *IHEU Minimum Statement on Humanism*. URL: <http://iheu.org/humanism/what-is-humanism> (дата звернення: 15.07.2017).
2. Humanism and Its Aspirations : Humanist Manifesto III, a Successor to the Humanist Manifesto of 1933. 2003. URL: <https://americanhumanist.org/what-is-humanism/manifesto3> (дата звернення: 15.07.2017).

3. Балл Г. О. Орієнтири сучасного гуманізму (в суспільній, освітній, психологічній сферах). Житомир : ПП «Рута», Видавництво «Волинь», 2008. 232 с.
4. Гладкая Е. С., Тюмасева З. И. Технологии тьюторского сопровождения: учеб. пособ. Челябинск : Изд-во Юж.-Урал. гос. гуман.-пед. ун-та, 2017. 93 с.
5. Ковалева Т. Личностно-ресурсное картирование в современной дидактике. Отечественная и зарубежная педагогика. 2012. № 5 (12). С. 108–112.
6. Довбыш С. Е. Событийный подход в работе преподавателя: открытая образовательная технология «Событийно-ресурсное картирование». *Управление образованием: теория и практика*. 2017. № 4 (28). С. 54–66.
7. Баранова Н. П. Тренінги для вчителів з педагогічної майстерності. Харків : Вид. група «Основа», 2009. 159 с.
8. Ковалева Т. М. и др. Профессия «тьютор». Москва-Тверь : «СФК-офис», 2012. 246 с.
9. Осадча К. П. *Теоретико-методологічні засади професійної підготовки майбутніх учителів до тьюторської діяльності*: дис... д-ра пед. наук: 13.00.04. Мелітополь, 2020. 705 с.
10. Осадчий В. В. Методи, форми та засоби професійної підготовки учителів-тьюторів в умовах дистанційної форми навчання. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту*. 2010. Вип. 6. С.82-86.
11. Бабич О. Візуалізація інформації в процесі навчання. *Фізико-математична освіта*. 2013. № 1(5). С.167–170.
12. Осадчий В. В., Осадча К. П. Інформаційно-комунікаційні технології у процесі розвитку візуального мислення майбутніх учителів. *Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету. Серія: Педагогіка*. 2014. № 1(12). С. 128–133.

References

1. What is Humanism? *IHEU Minimum Statement on Humanism*. Retrieved from <http://iheu.org/humanism/what-is-humanism> (date of appeal: 15.07.2017) (eng)
2. Humanism and Its Aspirations : Humanist Manifesto III, a Successor to the Humanist Manifesto of 1933. (2003). Retrieved from <https://americanhumanist.org/what-is-humanism/manifesto3> (date of appeal: 15.07.2017) (eng).
3. Ball, H. O. (2008). *Oriientyry suchasnoho humanizmu (v suspilnii, osvittii, psyhlohichnii sferakh) [Landmarks of modern humanism (in social, educational, psychological spheres)]*. Zhytomyr: PP "Ruta", Publishing House "Volyn" (ukr).
4. Gladkaya, E. S., & Tyumaseva, Z. I. (2017). *Tekhnologii tyutorskogo soprovozhdeniya [Tutoring technologies]*. Chelyabinsk: Publishing House of Southern Ural Humanitarian Pedagogical University (rus).
5. Kovaleva, T. (2012). Lichnostno-resursnoye kartirovaniye v sovremennoy didaktike [Personal resource mapping in modern didactics]. *Domestic and foreign pedagogy*, 5 (12), 108–112 (rus).
6. Dovbysh, S. E. (2017). Sobytiynny podkhod v rabote prepodavatelya: otkrytaya obrazovatel'naya tekhnologiya "Sobytiyno-resursnoye kartirovaniye" [An event-based approach in the work of a teacher: an open educational technology "Event-resource

- mapping"]. *Education management: theory and practice*, 4 (28), 54–66. (rus).
7. Baranova, N. P. (2009). *Treninhy dlia vchyteliv z pedahohichnoi maisternosti [Trainings for teachers of pedagogical skills]*. Kharkiv: Publishing Group "Osнова" (ukr).
 8. Kovaleva, T.M. et al. (2012). *Professiya "tyutor" [The profession is "tutor"]*. Moscow: SFK-ofis (rus).
 9. Osadcha, K. P. (2020). *Teoretyko-metodolohichni zasady profesiinoi pidhotovky maibutnix uchyteliv do tiutorskoi diialnosti [Theoretical and methodological fundamentals of vocational training of future teachers for tutoring]*. Doctor's Thesis in Pedagogy. Melitopol (ukr).
 10. Osadchyy, V. V. (2010). *Metody, formy ta zasoby profesiinoi pidhotovky uchyteliv-tiutoriv v umovakh dystantsiinoi formy navchannia [Methods, forms and facilities of professional preparation of teachers-tutors in the conditions of the controlled from distance form of teaching]*. *Pedagogics, Psychology, Medical-Biological Problems of Physical Training and Sports*, 6, 82-86 (ukr).
 11. Babych, O. (2013). *Vizualizatsiia informatsii v protsesi navchannia [Visualization of information in the learning process.]*. *Physical and mathematical education*, 1(5), 167–170 (ukr).
 12. Osadchyi, V. V., & Osadcha K.P. (2014). *Informatsiino-komunikatsiini tekhnolohii u protsesi rozvytku vizualnoho myslennia maibutnix uchyteliv [Information and communication technologies in the process of future teachers'visual thinking development]*. *Scientific Bulletin Melitopol State Pedagogical University. Series: Pedagogy*, 1(12), 128–133 (ukr).

ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫЕ ТЕХНОЛОГИИ ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ ПЕДАГОГОВ К РЕАЛИЗАЦИИ ТЬЮТОРСКОГО СОПРОВОЖДЕНИЯ В АСПЕКТЕ ГУМАННОЙ ПЕДАГОГИКИ

Е. П. Осадчая

В статье проанализированы образовательные технологии и сделано обобщение относительно их применения в профессиональной подготовке будущих педагогов к реализации тьюторского сопровождения. Беря во внимание то, что гуманизм как прогрессивная философия жизни является основой тьюторской позиции педагога и основываясь на анализе научно-педагогических работ, выделены специфические образовательные технологии профессиональной подготовки будущих педагогов к реализации тьюторского сопровождения. К ним отнесены: тьюторское сопровождение, картирование, проектирование индивидуальной образовательной программы, вопросно-ответные и тренинговые технологии, технологии модерации, визуализации, рефлексии и взаимодействия. Тьюторское сопровождение направлено на отслеживание динамики образовательных достижений и личностного развития студентов в процессе обучения. Картирование предусматривает совместную работу по направлениям индивидуального образовательного движения студента, пространством его

самоопределения и целями, образовательными ресурсами среды. Проектирование индивидуальной образовательной программы предполагает сосредоточение студентов на своих текущих и будущих образовательных или профессиональных целях. Вопросно-ответные технологии направлены на развитие коммуникативных навыков студентов, а тренинговые – социально-психологической компетентности. Технологии модерации позволяют развить у студентов способности к управлению коммуникативными взаимодействиями в группе в ходе дискуссии. Технологии визуализации используются для наглядного представления информации и знаний с помощью разнообразных словесных, визуальных и мультимедийных кодов. Рефлексивные технологии позволяют будущим педагогам научиться предвидеть результаты своей профессиональной деятельности, анализировать их, принимать самостоятельное решение и находить выход в проблемных ситуациях. Технологии взаимодействия, в частности сетевого, позволяют студентам приобрести навыки организации тьюторского сопровождения подопечных с помощью современных информационно-коммуникационных технологий.

Ключевые слова: гуманная педагогика, тьюторство, тьюторское сопровождение, будущие педагоги, профессиональная подготовка.

EDUCATIONAL TECHNOLOGIES OF PREPARATION FUTURE TEACHERS FOR THE IMPLEMENTATION OF TUTORIAL SUPPORT IN THE ASPECT OF HUMAN PEDAGOGY

K. P. Osadcha

The author of the article analyses educational technologies and makes generalizations about their application in the professional training of future teachers for the implementation of tutoring in institutions professional (vocational) and higher education, as well as in non-formal education. Considering that humanism as a progressive philosophy of life is the basis of the tutoring position of teachers, and based on the analysis of scientific and pedagogical works, specific educational technologies of professional training for future teachers to implement tutoring support are identified. They include: tutor support, mapping, designing an individual educational program, question-and-answer and training technologies, technologies of moderation, visualization, reflection and interaction. The tutor support is aimed at tracking the dynamics of educational achievements and personal development of students in the learning process. Mapping involves working with areas of individual educational movement of the student, the space of his self-determination and goals and educational resources of the environment. Designing an individual educational program involves students focusing on their current and future educational or professional goals. Question-relevant technologies are aimed at developing students' communication skills, and training – social and psychological competence. Moderation technologies allow students to develop the ability to manage communicative interactions in a group during a discussion. Visualization technologies are used to visualize information and knowledge

using a variety of verbal, visual and multimedia codes (subject, word, abbreviation, drawing, sketch, graphics, etc.). Reflective technologies allow future teachers to learn to predict the results of their professional activities, analyze them, make independent decisions and find a way out of problematic situations. Interaction technologies, in particular networks, allow students to acquire skills in organizing the tutor support of wards with the help of modern information and communication technologies.

Key words: *Humane pedagogy, tutoring, tutor support, future teachers, professional training.*

Осадча Катерина Петрівна – доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри інформатики і кібернетики, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького (м. Мелітополь, Україна). E-mail: okp@mdpu.org.ua

Осадчая Екатерина Петровна – доктор педагогических наук, доцент, доцент кафедры информатики и кибернетики, Мелитопольский государственный педагогический университет имени Богдана Хмельницкого (г. Мелитополь, Украина). E-mail: okp@mdpu.org.ua

Osadcha Kateryna Petrivna – Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Informatics and Cybernetics, Bogdan Khmelnitsky Melitopol State Pedagogical University (Melitopol, Ukraine). E-mail: okp@mdpu.org.ua